

Ευτύχης Μπιτσάκης

Η εποχή των νέων ιμπεριαλιστικών πολέμων

Βαθμιαία, αλλά με επιταχυνόμενο ρυθμό, η ανθρωπότητα εισέρχεται σε μία νέα εποχή. Στην εποχή της ολοκληρωτικής κυριαρχίας του κεφαλαίου και των πολέμων της Νέας Τάξης. Κατακτήσεις αιώνων, που κερδήθηκαν με αγώνες, όπως οι ατομικές ελευθερίες, οι συνταγματικές ελευθερίες, το διεθνές δίκαιο, ή καταργούνται ή παραβιάζονται χωρίς καν μία προσπάθεια υποκριτικής δικαιολόγησης. Η ανεργία ενδημεί και αυξάνεται στις μητροπόλεις του καπιταλισμού, η εργατική δύναμη αμοιβεται όλο και περισσότερο κάτω από την αξία της, ενώ ο λεγόμενος «Τρίτος Κόσμος» βυθίζεται στη μεταμοντέρνα αθλιότητα και αποδεκατίζεται από παλαιές και νέες επιδημίες.

Και όμως: Οι ιδεολόγοι της πρώιμης αστικής τάξης ευαγγελίζονταν την ελευθερία, την ισότητα και τη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και το βασίλειο του ορθού λόγου. Πώς φτάσαμε λοιπόν στη σημερινή «μεταμοντέρνα» βαρβαρότητα; Πώς, για πρώτη φορά, εμφανίζεται ως πιθανή προοπτική ή αυτοκαταστροφή του ανθρωπίνου είδους;

Την αφετηρία της σημερινής πραγματικότητας πρέπει να την αναζητήσουμε στη φύση του καπιταλισμού. Στη δυναμική του κεφαλαίου. Η εμπορευματική παραγωγή είναι ενδογενώς ανταγωνιστική. Το κεφάλαιο από τη φύση του τείνει να διεθνοποιηθεί,

αναζητώντας πηγές πρώτων υλών, αγορές και φθηνή εργατική δύναμη. Η τάση αυτή εκδηλώθηκε ήδη από την Αναγέννηση με τις απαρχές της αποικιοκρατίας, τους ενδοκαπιταλιστικούς πολέμους, τους δύο παγκόσμιους, με τους αμέτρητους τοπικούς πολέμους, τις δικτατορίες και τη συνολική στρατηγική κυρίως του αμερικανικού ιμπεριαλισμού, για παγκόσμια ηγεμονία.

Την τάση αυτή την αντιροπούσε η ύπαρξη του «σοσιαλιστικού στρατοπέδου». Όμως και στην περίοδο του λεγόμενου «ψυχρού πολέμου» είχαμε τους πολέμους της Κορέας, του Βιετνάμ, τοπικούς πολέμους, την ανατροπή του Μοσαντέκ (Ιράν), τη δολοφονία του Λουμούμπα (Κογκό), την επιβολή δικτατοριών (με την καθοδήγηση, τη χρηματοδότηση και τον εξοπλισμό των ΗΠΑ) στη Γουατεμάλα, τη σφαγή ενός η δύο εκατομμυρίων δημοκρατών στην Ινδονησία, την ανατροπή του Αλιέντε, τη δημιουργία και τον εξοπλισμό των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν κ.λπ. κ.λπ.

Ο καπιταλισμός τρέφεται από τον πόλεμο, έχει ανάγκη από τον πόλεμο και γεννάει πολέμους. Αλλά μετά την κατάρρευση του «σοσιαλιστικού στρατοπέδου», χωρίς αντίπαλο δέος, τείνει να ισοπεδώσει ό,τι απέκτησε η ανθρωπότητα στην πορεία τριών αιώνων.

Και πρώτα η εργασία, κύρια πηγή πλού-

τον στον κόσμο των εμπορευμάτων. Ο καπιταλισμός, στην ιστορική πορεία του, δεν εξασφάλισε ούτε αυτό το στοιχειώδες «δικαίωμα» σ' αυτούς που δεν είχαν να πουλήσουν άλλο από την εργατική τους δύναμη. Ο εφειδρικός στρατός ανεργίας, οι εξαθλιωμένοι του περιθωρίου, η φτώχεια, ήταν μόνιμοι σύντροφοι του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού. Ακόμα και στην περίοδο της λεγόμενης φορντικής ρύθμισης και στη λεγόμενη μεταπολεμική «χρυσή» (!) περίοδο του καπιταλισμού, ούτε η εκμετάλλευση έπαψε, ούτε η ανεργία, ούτε «η καταστροφή των δύο μόνιμων πηγών του πλούτου: της γης και της εργατικής δύναμης» (Μαρξ).

Αλλά στη σημερινή επιθετική φάση του, ο καπιταλισμός σαρώνει και τα όποια θλιβερά «προνόμια» είχε κατακτήσει με αγώνες και αίμα η εργατική τάξη. Η ανεργία στις μητροπόλεις του καπιταλισμού είναι, κατά μέσον όρο, της τάξης του 10%. Η ανεργία των νέων κυμαίνεται μεταξύ 20 και 25%. Η αμοιβή της εργατικής δύναμης τείνει να σταθεροποιηθεί κάτω από την αξία της, ενώ η κερδοφορία του κεφαλαίου αυξάνει σε βάρος του εργατή. Η εργατική τάξη με αγώνες και αίμα είχε «κατακτήσει» το οκτάωρο. Σήμερα και αυτό το «δικαίωμα» υπονομιεύεται. Ο καπιταλισμός επιχειρεί να αντιμετωπίσει την κρίση υπερσυσώρευσης με την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων, την εξατομίκευση, την προσωρινή απασχόληση, την εποχιακή απασχόληση. Η αβεβαιότητα, το προσωρινό, η ανασφάλεια και το άγχος γίνονται όλο και περισσότερο οι μόνιμοι σύντροφοι των θυμάτων της νεο-φιλελεύθερης λαίλαπας. Ακραία περίπτωση: Η πρόσφατη απόπειρα να νομιμοποιηθεί η απόλυση των νέων κάτω των 26 χρονών χωρίς αποζημίωση. Και τον κ. ντε Βιλπέν θέλει να μιμηθεί και ο κ. Καρμανλής. Επί δεκαετίες έγινε μια συστηματική προσπάθεια να απαξιω-

θούν τα συνδικάτα. Ο στόχος ήταν διαφανής: να περάσουν όλοι οι αντεργατικοί νόμοι, ακόμα και η άρση της νομιμότητας στο δημόσιο, χωρίς αντίσταση.

Σύνθημα του νεο-φιλελευθερισμού ήταν το «λιγότερο κράτος». Δηλαδή η καταστροφή του κρατικού τομέα της οικονομίας, το γενικό ξεπουλήμα, η υποβάθμιση του λεγόμενου «κράτους πρόνοιας» κ.λπ. Αντίστοιχα: Η ανακατανομή του «εθνικού» εισοδήματος υπέρ του κεφαλαίου και ιδιαίτερα του παρασιτικού (τα κέρδη της Εθνικής Τράπεζας, π.χ., αυξήθηκαν κατά 100% τον περασμένο χρόνο). Κατάρρευση του κράτους πρόνοιας, κράτος-υπηρέτης της ολιγαρχίας.

Αλλά η σαρωτική επέλαση του νεο-φιλελευθερισμού είναι ασύμβατη με την ύπαρξη και τη λειτουργία των αστικών έστω δημοκρατικών θεσμών. Δεν είναι συνεπώς τυχαίο ότι συνεχώς αποδυναμώνεται η εξουσία του κοινοβουλίου, ενώ την πραγματική εξουσία την ασκούν στα παρασκήνια τα οικονομικά συγκροτήματα και οι ιδεολογικοί συνεργοί τους.

Αλλά, παρά ταύτα, η κρίση υπερσυσώρευσης δεν ξεπερνιόταν, η βουλιμία του κεφαλαίου ήταν δεδομένη, οι φιλοδοξίες των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία επίσης, αλλά και οι ανάγκες για πρώτες ύλες και προπαντός για ενέργεια. Η διάλυση των υπολειμμάτων του «σοσιαλιστικού στρατοπέδου» ήταν επίσης στρατηγικός στόχος των ΗΠΑ και της ΕΕ. Έτσι εισήλθαμε στη νέα εποχή των πολέμων της Νέας Τάξης. Πρώτο θύμα η πολυεθνική Γιουγκοσλαβία. Ήδη από το 1961 η ΕΟΚ είχε αποφασίσει τον διαμελισμό αυτού του κράτους. Όπως αποκάλυψε ο πρώην υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ, ο Κλαρκ, η Γερμανία και οι ΗΠΑ χρηματοδότησαν και εξόπλισαν τους χροάτες εθνικιστές. Έτσι άρχισε μια σειρά πολέμων και αποσχίσεων. Το 1991 αποσχίστηκε η Κροα-

τία και η Σλοβενία, το 1992 η Ερζεγοβίνη και η Βοσνία. Οι ΗΠΑ χρηματοδότησαν και εξόπλισαν τις συμμορίες του UCK με στόχο την απόσχιση του Κοσσυφοπεδίου. Με δύο πολέμους (1991, 1999) καταστράφηκε η Γιουγκοσλαβία. Για ποιο λόγο έγιναν αυτοί οι πόλεμοι; Γιατί μολύνθηκε αυτή η χώρα με χημικά και με απειμπλουτισμένο ουράνιο; Γιατί τόσες χιλιάδες νεκροί και εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες; Για την ελευθερία των Κοσοβάρων; Από το 1999, στη σύσκεψη του Ραμπουγιέ, η Γιουγκοσλαβία δέχτηκε σχέδιο που πρόβλεπε την αυτοδιοίκηση του Κοσόβου, στα πλαίσια της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας. Γιατί το απέρριψαν οι Αμερικανοί; Αυτό το βλέπουν πλέον και οι τυφλοί. Διάλυση ενός υπολείμματος του άλλοτε σοσιαλιστικού στρατοπέδου. Ενσωμάτωση ολοκληρωτική της Γιουγκοσλαβίας στον καπιταλισμό. Δημιουργία προγεφυρωμάτων και προτεκτοράτων. Και για όλες αυτές τις σφαγές, τις εκκαθαρίσεις, τους πρόσφυγες, αθώοι οι ΗΠΑ, η Γερμανία, οι Κροάτες κ.λπ. Ένοχος μόνον ο Μιλόσεβιτς, τον οποίον κυριολεκτικά ποίλησαν οι νέοι κομισλγκ της Γιουγκοσλαβίας και τον οποίον εξόντωσε το «δικαστήριο» της σιδηράς Κυρίας Ντε Πόντε.

Αυτή ήταν η μία πλευρά της επιθετικής στρατηγικής του ιμπεριαλισμού με επικεφαλής τις ΗΠΑ. Αλλά οι ΗΠΑ δεν έχουν ουσιαστικά πετρέλαιο, στο οποίο να στηρίζεται η οικονομία τους. Στην περιοχή του Κόλπου, όμως, υπάρχει το 75% των παγκόσμιων αποθεμάτων πετρελαίου. Πολέμοι λοιπόν για τα πετρέλαια και όχι μόνο. Ο πρώτος (1991) χάριν της «ελευθερίας» του Κουβέιτ, εναντίον του λαού του Ιράκ. Ο δεύτερος (2003), και συνεχιζόμενος, για την ανατροπή του δικτάτορα Χουσεΐν, που διέθετε λέει πυρηνικά και χημικά, τα οποία, παραδόξως, δεν βρήκαν οι επιθεωρητές του ΟΗΕ.

Η καταστροφή των διδύμων πύργων (2001, από ποιους;) ήταν το εξ ουρανού δώρο για τις ΗΠΑ. Με πρόσχημα την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι ΗΠΑ εξαπέλυσαν έναν πόλεμο διαρκείας, χωρίς χρονικό ορίζοντα, εναντίον αόρατου και παντός εχθρού, καταπατώντας το διεθνές δικαιο, περιφρονώντας τον ΟΗΕ, και καθιερώνοντας το δόγμα των προληπτικών πολέμων εναντίον οποιουδήποτε υπόπτου και υπέρ των συμφερόντων των ΗΠΑ. Έτσι συνεχίζεται η αιματοχυσία στο Ιράκ και υποδαυλίζεται ο εμφύλιος πόλεμος. Στο Αφγανιστάν καταργούνται οι οποιεσδήποτε ελευθερίες του προηγούμενου καθεστώτος, κλείνουν ή πυρπολούνται τα σχολεία, σφάζονται οι δάσκαλοι και επιτρέπονται μόνο τα ισλαμικά σπουδαστήρια. Οι Ταλιμπάν, άλλοτε εκλεκτοί και δημιουργήματα των ΗΠΑ, επιβάλλουν έναν ακραίο ισλαμικό φονταμενταλισμό, ενώ το αίμα συνεχίζει να ρέει στην κατεστραμμένη χώρα.

Αλλά δεν είναι μόνον η βραβυρότητα του πολέμου. Με τους νέους επιθετικούς πολέμους οι ΗΠΑ έφθασαν να καταργήσουν στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Στο Γκοιαντανάμο, αντίστοιχο των χιλιετικών στρατοπέδων, όπου δεν ισχύει κανείς νόμος, κρατούνται όμηροι χωρίς να τους απαγγέλθει καταδίκη, χωρίς επαφή με τους δικούς τους ή με τον κόσμο. Ο ΟΗΕ ζήτησε το άμεσο κλείσιμο του Γκοιαντανάμο. Επίσης το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αλλά, κατά τις ΗΠΑ, με την έκθεσή του ο ΟΗΕ δυσφημίστηκε! Και όπως κατά καιρούς αποκαλύπτεται, στην Ευρώπη υπάρχουν μυστικές φυλακές των ΗΠΑ, στη Σουδάν απαγορεύθηκε η είσοδος εισαγγελέα κ.λπ. κ.λπ.

Τα Γκοιαντανάμο είναι το αποκορύφωμα της σημερινής βραβυρότητας. Αλλά ο πόλεμος είναι ασύμβατος με ελευθερίες και δικαιώματα. Έτσι, η επίθεση εναντίον των αν-

θρωπίνων δικαιωμάτων είναι πλέον καθολική. Πράγματι, μετά το «χτύπημα» των διδύμων πύργων και την έναρξη της δεύτερης φάσης των τρομοκρατικών πολέμων των ΗΠΑ και των συμμάχων τους, άρχισαν να καταπατώνται, εκτός από το διεθνές δίκαιο, τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Τρομονόμοι με περιστολή ατομικών ελευθεριών. Συμφωνία έκδοσης πολιτών. Νόμιμη παρακολούθηση συνομιλιών και παράνομες υποκλοπές. Παρακολούθηση με κάμερες. Ενίσχυση των κατασταλτικών μηχανισμών. Βιομετρικά στοιχεία. Απεριορίστη κράτηση χωρίς απαγγελία κατηγορίας και χωρίς δικηγόρο. Δικαίωμα της αστυνομίας να δολοφονεί δήθεν υπόπτους (Μπλερ). Δικαίωμα δολοφονίας μη αρεστών ηγετών (Μπουρς).

Αλλά οι πόλεμοι και η καταστολή απαιτούν δικαιολόγηση και συναίνεση. Τα ΜΜΕ, με εξαιρέσεις, υπηρετούν αυτή την πολιτική: φίλτραρισμα των πληροφοριών, απόκρυψη, δικαιολόγηση, συνολικά ιδεολογική λειτουργία υπέρ της νέας πραγματικότητας. Αλλά η τρέχουσα εξυπηρέτηση δεν αρκεί. Στη σημερινή φάση της καθολικής επιδρομής του κεφαλαίου, πρέπει να γραφεί εκ νέου η ιστορία, υπό το φως των συμφερόντων του. Έτσι η Σοβιετική Ένωση εμφανίζεται ως η νέα δαντική κόλαση, ο Στάλιν ταυτίζεται με τον Χίτλερ, η αποφασιστική συμβολή της Σ.Ε. στη συντριβή του ναζισμού (30 εκατομμύρια νεκροί) υποβαθμίζεται, ενώ αντίστοιχα υπερτιμάται ο ρόλος των δυτικών κ.ο.κ. Αντίστοιχα, οι εμφύλιες συγκρούσεις αποδίδονται στους κομμουνιστές. Ειδικά στην Ελλάδα επιχειρείται να ξαναγραφτεί η ιστορία της δημοκρατίας 1940-1950, με βάση το ιστορικό ψεύδος ότι τον εμφύλιο τον προκάλεσε

η εαμική τρομοκρατία. Έτσι αθωώνονται τα Τάγματα Ασφαλείας και οι οργανωτές τους, συνολικά η αστική τάξη, ενώ οι κομμουνιστές εμφανίζονται ως εκ φύσεως εγκληματίες (βλ. τη σχετική συζήτηση τον τελευταίο καιρό στον ελληνικό Τύπο). Αποκορύφωμα το αντικομμουνιστικό Μνημόνιο το οποίο ταυτίζει τον σοσιαλισμό με το έγκλημα, ζητάει δηλώσεις μετανοίας από τους αριστερούς, και ανοίγει το δρόμο για ποινικοποίηση του φρονηματος.

Πού πηγαίνει ο σημερινός κόσμος; Σύγχυση, μας λένε, πολιτισμών! Της πολιτισμένης Δύσης με την καθυστερημένη Ανατολή. Οι πόλεμοι μετά το 1945 ήταν επιθετικοί και ταυτόχρονα αμυντικοί, από την πλευρά των ΗΠΑ. Σήμερα πρόκειται για καθαρά ιμπεριαλιστικούς πολέμους, με βασικό στόχο την αρπαγή των ενεργειακών πηγών και την παγκόσμια ηγεμονία των ΗΠΑ. Πρόσχημα: η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Αλλά η τρομοκρατία των απελπισμένων είναι η αντίδρασή τους σε αιώνες εκμετάλλευσης και ταπείνωσης. Και η τρομοκρατία των ιμπεριαλιστών θα τροφοδοτεί την τρομοκρατία των θυμάτων τους και θα συμβάλει στην επικράτηση των ακραίων ισλαμιστών σ' ολόκληρο τον μουσουλμανικό κόσμο. Αυτό θα είναι ένα ακόμα έγκλημα των ιμπεριαλιστών.

Η ανθρωπότητα έχει ήδη εισέλθει σε μια νέα περίοδο ιμπεριαλιστικών πολέμων. Η σύγχρονη πολεμική τεχνολογία και ειδικά τα πυρηνικά όπλα μπορούν να εξαφανίσουν το ανθρώπινο είδος. Ελπίδα; Η αντίσταση των λαών. Τα πρώτα σημάδια της αφύπνισης είναι ήδη ορατά.